

Mål C-128/21

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

26 februari 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

17 februari 2021

Klagande i första instans och övriga parter i målet om överklagande:

Lietuvos notarų rūmai

M.S.

S.Š.

D.V.

V.P.

J.P.

D.L.-B.

D.P.

R.O.I.

Motpart i första instans och klagande i målet om överklagande:

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba

Saken i det nationella målet

Yrkande om ogiltigförklaring av ett beslut meddelat av Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (Republiken Litauens konkurrensmyndighet) (nedan kallad

Konkurrensmyndigheten) den 26 april 2018 (nedan kallat det omtvistade beslutet), i den del det i beslutet slogs fast att Notarų rūmai (Notarius publicusrådet) och de personer utsedda till notarius publicus som är ledamöter i Notarius publicusrådets presidium (nedan även kallat presidiet) (nedan gemensamt kallade klagandena i första instans) hade åsidosatt de krav som föreskrivs i artikel 5.1 punkt 1 i Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (Republiken Litauens konkurrenslag) och i artikel 101.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och de förpliktades att upphöra med överträdelsen samt ålades böter.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat FEUF).

Grund: artikel 267 tredje stycket FEUF.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1. Ska artikel 101.1 FEUF tolkas på så sätt att personer som är utsedda till notarius publicus i Republiken Litauen utgör företag i den mening som avses i artikel 101 FEUF, när de utför verksamhet som har samband med de klaganden som har antagits av Notarius publicusrådet och som har beskrivits i förevarande mål?
2. Ska artikel 101.1 FEUF tolkas på så sätt att de klaganden som har antagits av Notarius publicusrådet i Litauen och som har beskrivits i detta mål utgör ett beslut av en sammanslutning i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF?
3. Om den andra frågan besvaras jakande, ska det då anses att dessa klaganden har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom den inre marknaden, i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF?
4. Vid prövningen av en eventuell överträdelse av artikel 101.1 FEUF, ska de klaganden som har beskrivits i förevarande mål bedömas i enlighet med de kriterier som anges i punkt 97 i domen Wouters?
5. Om den fjärde frågan besvaras jakande, ska de mål som klagandena i första instans har hänvisat till, det vill säga att göra notarius publicus praxis enhetlig, täppa till en lucka i lagstiftningen, skydda konsumenternas intressen, säkerställa principen om likabehandling av konsumenter och proportionalitetsprincipen, samt skydda personer som är utsedda till notarius publicus mot omotiverat skadeståndsansvar, anses utgöra legitima mål vid bedömningen av dessa klaganden i enlighet med de kriterier som anges i punkt 97 i domen Wouters?

6. Om den femte frågan besvaras jakande, ska de begränsningar som uppställs i dessa klargöranden anses inte gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att legitima mål uppnås?

7. Ska artikel 101 FEUF tolkas på så sätt att personer som är utsedda till notarius publicus och som var ledamöter i presidiet kan anses ha överträtt denna artikel och kan åläggas böter på grund av att de deltog i antagandet av de klargöranden som har beskrivits i förevarande mål samtidigt som de arbetade som notarius publicus?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat FEU).

Artikel 101 FEUF.

Dom av den 19 februari 2002, Wouters m.fl., C-309/99, EU:C:2002:98 (nedan kallad domen Wouters), punkterna 46, 47, 57, 67–69 och 97.

Dom av den 18 juli 2013, Consiglio nazionale dei geologi, C-136/12, EU:C:2013:489 (nedan kallad domen Consiglio nazionale dei geologi), punkterna 35, 36, 42, 53 och 54.

Dom av den 18 juli 2006, Meca-Medina och Majcen/kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492 (nedan kallad domen Meca-Medina och Majcen/kommissionen), punkt 47.

Dom av den 23 november 2017, CHEZ Elektro Bulgaria och FrontEx International, C-427/16 och C-428/16, EU:C:2017:890 (nedan kallad domen CHEZ Elektro Bulgaria), punkterna 42, 43 och 46.

Dom av den 4 september 2014, API m.fl., C-184/13–C-187/13, C-194/13, C-195/13 och C-208/13, EU:C:2014:2147, punkterna 31 och 41.

Dom av den 24 oktober 2002, Aéroports de Paris/kommissionen, C-82/01 P, EU:C:2002:617 (nedan kallad domen Aéroports de Paris/kommissionen), punkt 74.

Dom av den 1 juli 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376 (nedan kallad domen MOTOE), punkt 25.

Dom av den 28 februari 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas/Autoridade da Concorrência, C-1/12, EU:C:2013:127.

Dom av den 15 mars 2018, kommissionen/Tjeckien, C-575/16, ej publicerad, EU:C:2018:186.

Dom av den 24 maj 2011, kommissionen/Belgien, C-47/08, EU:C:2011:334.

Anförda nationella bestämmelser

Artikel 5.1 punkt 1 samt artikel 3.19 och 3.22 i Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (Republiken Litauens konkurrenslag) (nedan kallad konkurrenslagen) (i dess lydelse enligt lag nr XIII-193 av den 12 januari 2017).

Artiklarna 2, 6.1, 6².1, 6².6, 8, 9, 10 punkterna 4 och 7, 11.2, 11.3, 12, 13, 16, 19.1, 19.2, 19¹, 20¹.1, 21, 26, 28 och 45 i Lietuvos Respublikos notariato įstatymas (Republiken Litauens lag om yrket som notarius publicus) (nedan kallad lagen om yrket som notarius publicus) (i dess lydelse enligt lag nr XIII-570 av den 29 juni 2017).

Artiklarna 8.6, 8.7, 10 punkt 4, 18.1, 19.1, 19.2, 19.4, 19.6, 20.1, 23, 25, 26.3 och 28.3 i Lietuvos notarų rūmų statutas (stadga för Litauens Notarius publicusråd) (nedan kallad stadgan) som godkändes genom förordning nr 1R-3 av Republikens Litauens justitieminister av den 3 januari 2008.

Punkterna 1.7 och 2.6 (i deras lydelse enligt förordning nr 1R-182 av den 29 juni 2012) samt punkterna 1.2, 1.6 och 2.2 (i deras lydelse enligt förordning nr 1R-386 av den 31 december 2014) i Notarų imamo atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas laikinieji dydžiai (Provisorisk taxa för de avgifter som tas ut av notarius publicus för bestyrkande av handlingar, utarbetande av transaktioner, rådgivning och tekniska tjänster) (nedan kallade den provisoriska taxan) som godkändes genom förordning nr 57 av Republikens Litauens justitieminister av den 12 september 1996.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Enligt artikel 19 i lagen om yrket som notarius publicus ska notarius publicus ta ut en avgift för bestyrkande av handlingar, utarbetande av transaktioner, rådgivning och tekniska tjänster. Avgiftstaxan ska fastställas av Republiken Litauens justitieminister, efter överenskommelse med Republiken Litauens finansminister och Notarius publicusrådet.
- 2 I den provisoriska taxa som godkändes genom justitieministerns förordning nr 57 av den 12 september 1996, var avgifterna för bestyrkande av handlingar vid den i målet relevanta tidpunkten i huvudsak angivna inom ett spann genom att de lägsta och de högsta avgifterna fastställdes. I denna rättsakt (i de versioner som är relevanta i förevarande mål) har avgifterna fastställts till följande procentsatser:
 - För bestyrkande av en inteckning i en fastighet ska det tas ut en avgift på mellan 0,2 och 0,3 procent av fastighetens värde, dock lägst 50 LTL och högst 500 LTL (motsvarande, från och med den 1 januari 2015, en procentsats på 0,2–0,3 procent av fastighetens värde, dock lägst 14,48 euro och högst 144,80 euro) (punkt 1.7).

- För bestyrkande av en pantsättning ska det tas ut en avgift på mellan 0,2 och 0,3 procent av egendomens värde, dock lägst 50 LTL och högst 500 LTL (motsvarande, från och med den 1 januari 2015, en procentsats på 0,2–0,3 procent av egendomens värde, dock lägst 14,48 euro och högst 144,81 euro) (punkt 2.6).
 - För bestyrkande av ett avtal rörande servitut, nyttjanderätt eller rättigheter avseende byggnader, eller rörande åtgärder för användningen av en fastighet, ska det tas ut en avgift på mellan 28,96 euro och 86,89 euro (punkt 1.6).
 - För bestyrkande av ett bytesavtal avseende en fastighet, inbegripet fall där en fastighet byts ut mot lös egendom eller ett annat föremål med civilrättsliga rättigheter, ska det tas ut en avgift på mellan 0,4 till 0,5 procent av värdet på den utbytta egendom som har ett högre värde, dock lägst 28,96 euro och högst 5 792,40 euro) (punkt 1.2), och för bestyrkande av ett bytesavtal avseende lös egendom ska det tas ut en avgift på mellan 0,3 och 0,4 procent av värdet på den utbytta egendomen eller annat föremål med civilrättsliga rättigheter som har ett högre värde, dock lägst 14,48 euro (punkt 2.2).
- 3 Genom resolution av den 30 augusti 2012 slog Notarius publicusrådets presidium fast att när värdet på den intecknade eller pantsatta egendomen inte har specificerats av parterna i transaktionen, ska det högsta beloppet för notarius publicus-avgiften som anges i punkterna 1.7 och 2.6 i den provisoriska taxan tas ut för bestyrkande av en transaktion som avser inteckning eller pantsättning.
 - 4 I resolution av den 23 april 2015 specificerade Notarius publicusrådets presidium hur notarius publicus-avgiften ska beräknas när ett servitut inrättas på flera fastigheter genom ett och samma avtal. Presidiet beslutade att det skulle rekommenderas att multiplicera den avgift som anges i punkt 1.6 i den provisoriska taxan med antalet fastigheter på vilka servitutet (servituten) har bildats.
 - 5 Genom resolution av den 26 maj 2016 bekräftade Notarius publicusrådets presidium att när delar av flera egendomar byts ut genom ett och samma avtal, kan notarius publicus-avgiften beräknas genom att beräkna det avgiftsbelopp som fastställts i punkt 1.2 i den provisoriska taxan på grundval av priset på varje egendom som överläts enligt transaktionen, och därefter lägga ihop beloppen.
 - 6 Genom resolution av den 26 januari 2017 slog Notarius publicusrådets presidium fast att när flera fastigheter intecknas inom ramen för en och samma inteckningstransaktion, ska storleken på den notarius publicus-avgift som anges i den provisoriska taxan ”beräknas på grundval av värdet på varje intecknad fastighet, och de beräknade beloppen ska därefter läggas ihop”.
 - 7 Ovannämnda resolutioner av Notarius publicusrådets presidium (nedan även kallade klargörandena) antogs genom konsensus av de ledamöter av presidiet som

närvarade vid mötena (enhälligt) och publicerades på Notarius publicusrådets intranät.

- 8 I det omtvistade beslutet angav Konkurrensmyndigheten att klagandena i första instans, genom klargörandena, hade infört ett system för att beräkna notarius publicus-avgifter som i samtliga fall fastställde de maximibelopp enligt den provisoriska taxan som kunde tas ut för bestyrkande av transaktioner avseende inteckning, byte och servitut, varigenom flera fastigheter intecknas, överläts eller graveras. Som en följd av detta hade de avgiftsbelopp som skulle tas ut av notarius publicus indirekt fastställts, även om det före antagandet av dessa klargöranden stod notarius publicus fritt att i särskilda fall fastställa även lägre avgifter. Konkurrensmyndigheten fann även att klagandena i första instans direkt hade fastställt det avgiftsbelopp – nämligen maximibeloppet inom avgiftsspannet – som skulle tas ut av notarius publicus för bestyrkande av en inteckning eller pantsättning när värdet på den intecknade eller pantsatta egendomen inte har specificerats av parterna.
- 9 I det omtvistade beslutet drogs slutsatsen att Notarius publicusrådet – genom sitt ledningsorgan, presidiet – och de personer som är utsedda till notarius publicus ingick ett avtal som begränsade konkurrensen, genom att anta klargörandena, och därigenom åsidosatte kraven i artikel 5.1 punkt 1 i konkurrenslagen och artikel 101.1 a FEUF. Enligt artikel 3.19 i konkurrenslagen definieras ett avtal på ett sådant sätt att det omfattar begreppet ett beslut av en sammanslutning. I det omtvistade beslutet anges att Notarius publicusrådet är en sammanslutning av ekonomiska enheter, nämligen personer som är utsedda till notarius publicus. Med avseende på artikel 101.1 FEUF slogs det därför fast i det omtvistade beslutet att de klargöranden som antagits av Notarius publicusrådet utgör ett beslut av en sammanslutning vid vars antagande 8 stycken notarius publicus deltog, vilka var ledamöter av Notarius publicusrådets presidium.
- 10 I det omtvistade beslutade definierade Konkurrensmyndigheten den relevanta marknaden som marknaden för bestyrkande av handlingar i Republiken Litauen och behandlade klargörandena som en enda överträdelse, som hade pågått från och med den 30 augusti 2012 till och med åtminstone den 16 november 2017. Konkurrensmyndigheten betraktade även dessa åtgärder som ett avtal som har till syfte att begränsa konkurrensen mellan alla notarius publicus.
- 11 Klagandena i första instans överklagade det omtvistade beslutet till Vilniaus apygardos administracinis teismas. Genom dom av den 19 februari 2019 biföll nämnda domstol överklagandet och ogiltigförklarade delar av det omtvistade beslutet som överklagats.
- 12 Konkurrensmyndigheten har i sitt överklagande yrkat att Lietuvos Vyriausiasis Administracinis Teismas (nedan kallad den hänskjutande domstolen) ska upphäva den domen och slå fast att överklagandet av klagandena i första instans ska ogillas.

Parternas huvudargument

- 13 I förevarande mål har klagandena i första instans hävdad att en notarius publicus i huvudsak är en tjänsteman som utför myndighetsutövning, och som är ombud eller företrädare för den offentliga makten. Enligt klagandena i första instans konkurrerar de som är notarius publicus med varandra vad gäller tjänsternas kvalitet, och inte vad gäller priset. Såsom angavs i deras överklagande till domstolen i första instans, fanns det 262 personer som var notarius publicus och som bedrev verksamhet i Litauen vid den tidpunkten.
- 14 Enligt klagandena i första instans avsåg de, vid antagandet av klargörandena, att utföra Notarius publicusrådets uppdrag som anges i artikel 9 punkt 5 i lagen om yrket som notarius publicus, nämligen att göra notarius publicus praxis enhetlig, och Notarius publicusrådets uppgifter som det hänvisas till i artikel 8 punkterna 6 och 7 i stadgan, nämligen att sammanfatta notarius publicus praxis och presentera slutsatserna för de personer som är utsedda till notarius publicus (de hade således lagstiftningsbefogenheter i förevarande fall). Klagandena i första instans har hävdad att klargörandena även syftade till att täppa till en lucka i lagstiftningen, skydda konsumenternas intressen, säkerställa principen om likabehandling av konsumenter och proportionalitetsprincipen, samt skydda personer som är utsedda till notarius publicus mot omotiverat skadeståndsansvar. Under den utredning som Konkurrensmyndigheten gjorde uppgav Notarius publicusrådet att värdet på inteckningsobjektet utgör ett viktigt kriterium för den svagare parten – det vill säga inteckningsgäldenären – för att bedöma i vilken utsträckning partens tillgångar kommer att vara graverade med inteckningar. Avsikten med att fastställa maximibeloppet för notarius publicus-avgiften när värdet på intecknings- eller pantsättningsobjektet inte har specificerats var därför att uppmuntra parterna i transaktionen att ange värdet på intecknings- eller pantsättningsobjektet i samtliga fall, och därigenom säkerställa en balans mellan parternas intressen.
- 15 Klagandena i första instans har även påpekat att det i artikel 19¹ i lagen om yrket som notarius publicus föreskrivs kriterier som ska beaktas vid fastställandet av avgiftsbeloppen för bestyrkande av handlingar. Om justitieministern motsatte sig de antagna klargörandena, skulle han dessutom ha kunnat komplettera den provisoriska taxan, eftersom han kände till dessa klargöranden. Justitieministern har dock inte vidtagit några sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 11 i lagen om yrket som notarius publicus, det vill säga inte ingett en ansökan till domstol och yrkat att de bestämmelser som inte är förenliga med lagkraven ska ogiltigförklaras, och han har inte heller tagit något initiativ till att ändra den provisoriska taxan. Klagandena i första instans har hävdad att FEUF inte är tillämpligt i detta fall, eftersom det inte finns någon gemensam marknad för notarius publicus-tjänster i unionens medlemsstater.
- 16 Motparten i första instans, Konkurrensmyndigheten, har hävdad att personer som är utsedda till notarius publicus utgör ekonomiska enheter och kan konkurrera med priset inom de gränser som fastställts i den provisoriska taxan, och att personer som är utsedda till notarius publicus även kan konkurrera med varandra

med avgifter i de fall då det är möjligt att beräkna det avgiftsbelopp som anges i den provisoriska taxan med olika metoder. Motparten i första instans har hävdade att både konkurrenslagen och FEUF förbjuder avtal om fastställande av priser. Klagandena i första instans har därför inte rätt att göra notarius publicus praxis enhetlig på ett sådant sätt att detta förbud skulle överträdas. Den håller inte med om att det fanns luckor i lagstiftningen. Motparten i första instans har hävdade att FEUF är tillämpligt i förevarande mål, med hänsyn till att överklagandena av klagandena i första instans omfattar hela Litauen, och den har påpekat att taxor för notarius publicus-avgifter inte bara är tillämpliga på litauiska enheter, utan även på enheter från andra medlemsstater som nyttjar notarius publicus-tjänster i Litauen.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 17 Enligt den hänskjutande domstolen har EU-domstolen redan tagit ställning till de uppgifter som utförs av notarius publicus i vissa andra medlemsstater inom ramen för etableringsfriheten, men den har ännu inte avgjort huruvida sådana uppgifter för notarius publicus som dem som har tilldelats notarius publicus i Republiken Litauen i förevarande fall utgör ekonomisk verksamhet enligt artikel 101.1 FEUF och huruvida en notarius publicus, i en sådan situation som den som är aktuell i förevarande mål, utgör ett företag i den mening som avses i artikel 101 FEUF.
- 18 Den har särskilt påpekat att det framgår av EU-domstolens fasta praxis att även om begreppet företag inom konkurrensrätten omfattar varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och oavsett hur den finansieras, och att all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad utgör ekonomisk verksamhet (domen Wouters, punkterna 46 och 47 och där angiven rättspraxis), ska inte en aktivitet som genom sin art, sitt syfte och de regler den är underkastad inte är av ekonomisk art eller som har samband med utövandet av offentlig makt omfattas av konkurrensbestämmelserna i fördraget (domen Wouters, punkt 57, och domen Consiglio nazionale dei geologi, punkt 42).
- 19 Den hänskjutande domstolen har framhållit att EU-domstolen slog fast i punkterna 67–69 i domen Wouters att det bör göras åtskillnad mellan två olika fall i fråga om principen om institutionell autonomi. En medlemsstat som ger en yrkesorganisation befogenhet att utfärda föreskrifter kan definiera de villkor av allmänt intresse och de grundläggande principer som föreskrifterna ska uppfylla, och behålla sin möjlighet att i sista hand själv anta sådana föreskrifter. Under dessa förhållanden är de föreskrifter som yrkesorganisationen utfärdar alltså av offentlig art, och omfattas inte av fördragets bestämmelser för företag. Under andra förhållanden kan de föreskrifter som en yrkesorganisation utfärdar beslutas av densamma utan yttre inblandning. EU-domstolen påpekade vidare, i punkt 97 i domen Wouters, att ”alla avtal mellan företag eller beslut av företagssammanslutningar som begränsar en eller flera av parternas handlingsfrihet inte nödvändigtvis omfattas av förbudet i artikel 85.1 i fördraget.

Vid tillämpningen av den bestämmelsen i ett fall som det förevarande är det nämligen nödvändigt att beakta det allmänna sammanhang i vilket det ifrågavarande beslutet har fattats eller för vilket det medför verkningar, och mer specifikt dess syften, som i förevarande fall är knutna till behovet av att införa bestämmelser om organisation, kvalifikation, yrkesetik, kontroll och ansvar, vilka ger konsumenterna nödvändiga garantier för integritet och erfarenhet vid köp av juridiska tjänster, och vilka säkerställer en god rättskipning ... Det skall således undersökas huruvida de begränsningar av konkurrensen som bestämmelserna ger upphov till är en nödvändig följd av dessa syften.”

- 20 Den hänskjutande domstolen har särskilt erinrat om EU-domstolens praxis i vilken det har slagits fast att det ska kontrolleras om de restriktioner som föreskrivs i de regler som är aktuella i det nationella målet inte går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa genomförandet av legitima mål (domen Meca-Medina och Majcen/kommissionen, punkt 47, och domen Consiglio nazionale dei geologi, punkt 54), att den omständigheten att en del av en enhets verksamhet innefattar ett utövande av offentliga maktbefogenheter inte i sig utgör ett hinder för att kvalificera enheten som ett företag, i den mening som avses i gemenskapens konkurrensrätt, med avseende på resten av dess ekonomiska verksamhet (domen Aéroports de Paris/kommissionen, punkt 74), och att varje verksamhet som bedrivs av en enhet ska kvalificeras för sig, antingen som utövande av offentliga maktbefogenheter eller som ekonomisk verksamhet (domen MOTOE, punkt 25).
- 21 Den hänskjutande domstolen är osäker på huruvida rätten ”att göra notarius publicus praxis enhetlig” som Notarius publicusrådet har getts kan/ska, mot bakgrund av artikel 101 FEUF (ensam eller jämförd med artikel 4.3 FEU), tolkas som att den även innefattar rätten att standardisera de avgiftstaxor som är tillämpliga på notarius publicus i den mån som notarius publicus-avgifter (eller metoden för att beräkna dessa) för bestyrkande av handlingar i särskilda fall inte anges i den provisoriska taxa som har godkänts av justitieministern. Samtidigt tar den upp frågan huruvida en sådan situation som den som är aktuell i förevarande mål, där Notarius publicusrådet antar klargöranden beträffande storleken på notarius publicus-avgifter eller metoden för att beräkna avgifterna i dessa särskilda fall – som inte behandlas särskilt i den provisoriska taxa som har godkänts av justitieministern – kan anses uppfylla det kriterium som anges i punkt 68 i domen Wouters att ”[e]n medlemsstat ... kan ... behålla sin möjlighet att i sista hand själv anta sådana föreskrifter” eller det kriterium som anges i punkt 46 i domen CHEZ Elektro Bulgaria att ”en verklig statlig kontroll och beslutanderätt i sista instans ska förekomma”, när justitieministern har rätt, inom en månad efter mottagandet av det aktuella beslutet, att inge en ansökan till domstol med yrkande om upphävande av ett beslut av Notarius publicusrådet som skulle kunna vara rättsstridigt (artikel 11.3 i lagen om yrket som notarius publicus) och även kan komplettera den provisoriska taxan genom att fastställa hur notarius publicus-avgifter ska beräknas i dessa särskilda fall.
- 22 Den hänskjutande domstolen är därför osäker på huruvida de kriterier som anges i punkt 68 i domen Wouters är uppfyllda i förevarande fall, eller huruvida de

klargöranden som har antagits av Notarius publicusrådet likväl har beslutats av detsamma utan yttre inblandning (domen Wouters, punkt 69), det vill säga huruvida de klargöranden som har antagits av Notarius publicusrådet ska anses utgöra ett beslut av en företagssammanslutning i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF.

- 23 I klargörandena fastställs de särskilda avgiftsbelopp som kan tas ut av en notarius publicus (i det första klargörandet) eller metoden för att beräkna dessa (i de tre andra klargörandena). Såsom redan har nämnts anser Konkurrensmyndigheten att en notarius publicus själv ska besluta om den notarius publicus-avgift som ska tas ut eller metoden för att beräkna avgiften i de fall som inte anges i den provisoriska taxan. Frågan uppkommer därför huruvida artikel 101 FEUF ska tolkas på så sätt att dessa klargöranden har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvräna konkurrensen inom den inre marknaden.
- 24 Klagandena i första instans har framhållit ett antal mål med att anta klargörandena, vilka de anser motiverar antagandet av dessa. Den hänskjutande domstolen är osäker på huruvida de kriterier som anges i punkt 97 i domen Wouters, mot bakgrund av artikel 101.1 FEUF, ska anses tillämpliga i förevarande mål och huruvida de mål som har uppgetts av klagandena i första instans kan anses vara legitima mål, på det sätt som anges i punkt 97 i domen Wouters.
- 25 Om sistnämnda fråga besvaras jakande, måste den hänskjutande domstolen även ta ställning till frågan huruvida de begränsningar som uppställs i klargörandena ska, mot bakgrund av de kriterier som anges i punkt 97 i domen Wouters, anses inte gå utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att legitima mål uppnås.
- 26 I det omtvistade beslutet har det, såsom redan har nämnts, även slagits fast att åtta stycken notarius publicus som var ledamöter av Notarius publicusrådets presidium, vilket antog klargörandena, överträdde artikel 101.1 a FEUF och artikel 5.1 punkt 1 i konkurrenslagen. Den hänskjutande domstolen ställs inför frågan huruvida artikel 101 FEUF ska tolkas på så sätt att personer som är utsedda till notarius publicus och som var ledamöter i presidiet (medlemmar i en sammanslutning) kan anses ha överträtt artikel 101 FEUF och kan åläggas böter på grund av att de deltog i antagandet av klargörandena, det vill säga huruvida de kan hållas ansvariga för att även ha arbetat som notarius publicus samtidigt som de var ledamöter av Notarius publicusrådets presidium.
- 27 Som framgår av det ovan anförda är svaren på dessa frågor avgörande för prövningen av detta mål, det vill säga för att avgöra huruvida klagandena i första instans överträdde artikel 101.1 FEUF när de antog klargörandena.